

KOMLÓSSY GYÖRGY

A geológus és kalapácsa egyszer csak megnyugszik

Harmadik rész

A Természet Világa 1998. évi különszámában „Bauxitföldtani kalandozások a világ körül – avagy volt egyszer egy kis gyerek úgy élt mint az istenek” című történeteimből elmeséltem, hogyan lesz az emberből geológus, ha már egyszer magyarnak született és hogyan jutottam el a világ öt földrészén közel kéttucatnyi országba bauxitot kutatni, technológiai kísérletekhez mintát venni, vagy megkutatott telepekről szakvéleményt adni. Akkor már éppen 60 éves voltam, de mint amolyan vásott, vén kőlyök, szerettem volna még játszani, még csavarogni egy kicsit.

Piros, fehér, zöld drága tadzsik föld

Steve Coackley a Hatch-Kaisernél beajánlott egy tadzsik nefelin-szienitre alapozott tim-földgyár megvalósíthatósági tanulmányának elkészítéséhez. Már tudta, honnan ismerem a szienitet (az egyetemi vitrinből). Mondtam, persze mennék, de ezt intézni kell. Hívtam is Dave Andrewst, hogy mennék szienitet szakérteni Tádzsikisztánba, mert nagyon hívnak. Mondta: „Neked szerződésed van, hogy kizárólag csak nekünk dolgozhatsz.” „Hát persze hogy tudom, de Dave, az isten áldjon meg, csak nem gondolod, hogy a tadzsik szienit majd versenytársa lesz az ausztrál bauxitnak?” Gondolkodik. „Nagyon akarsz Tádzsikisztánba menni?” „Hát oda nagyon.” „Akkor írd meg nekem egy levelet, hogy te ezt kéred tőlem, én meg a válaszban ezt engedélyezni fogom.” „Ha megegyeztünk, akkor meg minek a levelezés?” „Azért George, mert történhet velem bármi, neked kell lenni egy igazolásnak arról, hogy én engedélyeztem, nehogy bajod essék a szerződésszegés miatt.” Ehhez a mentalitáshoz már nincs mit hozzá tenni.

Jim Pearce műszaki szakemberrel Isztambulban találkoztunk. Amikor Dusanbéba érkezünk, éppen valami nemzeti ünnep lehetett. Zászlóba öltözött a város. „Látod? Minket várnak.” — mondta Jim. „Minket nem, csak engem.” Kíváncsian nézett, magyaráznom kellett neki, hogy ez a zászló piros-fehér-zöld, ez magyar zászló, s hogy én angolt itt egyet sem látok. Így kezdődött.

Két nappal a nyitó megbeszélések után elindultunk a Turpi nevű lelőhelyre, keletre, a Surkhab folyó mentén, az egykori selyemúton. Nagyon szép vidékeken mentünk keresztül, meg hegyi falvakon, ahol a kerekfejű tadzsik gyerekek örömjongással integetnek a gépkocsinak. Útközben itt-ott egy-egy karavánszerájnál pihentünk. Szőnyeg, „tadzsjik ülés”, tea, vízipipa. Sátrainkat egy patak

partján verték fel háromezer méter közeli magasságban, ahol már „harapni friss a levegő”. Egyik tadzsikunk a szép szovjet időkben Székesfehérváron állomásozott mint katoná. Tőle tudtam meg, hogy egy ilyen „kiküldetést” csak érdemek alapján lehetett elérni, ha meg nem, akkor mehetett Jakutföldre rozmárnak. Szeretett Magyarországon lenni és a gyulai kolbász volt a kedvenc eledele, amiből nagyon sokat lehetett kapni a Szovjetunióból hozott színes televízióért cserébe. A táborban két éjszakát töltöttünk, a halat a vacsorához úgy kapták ki a kristálytisza patakából, mint a grizzly medve.

A szienitet még a „szép” időkben kutatták, szovjet alaposítással. Ezzel nem is volt gond. De fel kellett még mászni egy nagy hegyre, egy földtani szelvény mentén. Mentem meg rendszeresen, ha nem is, mint egykoron, akár a zergék, de 70 évesen is mentem még. Lettem is aztán megint Jurij malegyec. Az nagyon szeretek lenni. Ahhoz jobb társaságban még vodkát is adnak.

Dusanbétól néhány tíz kilométerre van egy régészeti lelőhely. Egy dombra épült romba dőlő erődítmény volt mecsettel együtt a XIV–XV. századból. Amolyan magyaros erődtemplom lehetett. Egyszer csak odaperdült egy szép kislány, mutogatott, húzott ide-oda, vagy lelkesen futott előttem, jelezve, hogy mi mindent kell látnom. Próbáltam vele szót érteni, nem volt könnyű. Mutatta, hogy siketnéma. Nézttem rá, hogy szájról olvasni lehesen, kérdeztem oroszul, hogy hívják. Fogta a kezem, elvett egy golyóstollat és szépen be-

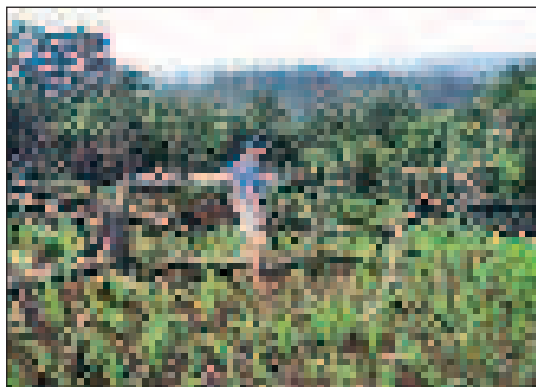

A Barátság Érdemérmét 1972–75 között (háborús időszakban) végzett bauxitkutatások vezetésével megbízott magyar geológust Pham Van Dong miniszterelnök kiténtette. Ezzel dicsekedett McIntos a Rio Tinto Alcan főgeológusa: „nekünk ilyen szakértőink vannak”. A tárgyalások indításához jól jött

írta: Szandi. Én meg fogtam az ő kezét és beleírtam Jurij. Na jó, ha már a bemutatkozással még a társalgás is megindult, kérdeztem, hány éves. Mutatta: 12. Kérdeztem, hol lakik. Mutatta az irányt és a kezével hármat. Igen, ott távol volt egy tanya kb. három kilométerre. Körbe mindent szépen megmutatott. Aztán elbúcsúztunk: a baksis mellett nála hagytam a lelkem egy darabját. Ültünk már a kocsiiban, indultunk, látom, hogy szalad utánunk. Megálltunk, ő meg beletett a markomba egy kerámiatöredéket. Most is itt van. Ő is adott. A lelkének egy darabját.

Köszönöm, szép kislány

A két guianai kiküldetésem közé esett egy vietnami munka. A Rio Tinto nagy erővel vonult ki, voltunk vagy ötven. Kutatási terü-

Vietnam. A bauxittelepeket helyenként a 40 éve ledobott bombák tölcseirei tárták fel

letet akartak szerezni. Ezt előkészítendő a tárgyalások előtt Mowsonnal végigjártuk a dél-vietnami lelőhelyeket. Ehhez már a térképeim nagyon jó segítséget adtak. Egyben lehetőség volt arra is, hogy összehasonlítsam az előrejelzést az aktualitással.

Hanoi-ban találkozott a küldöttség, ott folytak a tárgyalások. Elvittem magammal az 1975-ben, még Pham Van Dong miniszterelnök által aláírt díszoklevelet, meg a mellemre kitűzött „Barátság” érdemérmét, melyet a kormánytól az 1972 és 1975 között háborús körülmények között a Lang Son-i bauxitkutatás vezetésének elismeréséért kaptam. Ez pompás ötlet volt. Amikor leültünk tárgyalni, 4–5 fő mindkét oldalról, sorba ment a szokásos bemutatkozás. Steve McIntosh, a főnök, akit még a telkibányai munkák során ismertem meg (csak maorinak hívtam, mert új-zélandi volt), elővette a diplomát és bemutatta a tárgyaló feleknek. Ezt a vietnamiak tágra meredt szemmel nézték, bólogattak hozzá, olyan elismeréssel fogadták, hogy magam is csak bámultam. Majd akkor Steve szerényen csak annyit mondott: „Uraim, nekünk ilyen szakértőink vannak.”

Vietnamot a háborúból gyönyörűen felépítették. A régi gyarmati időből származó épületeket eredeti formájukban renoválták. Nem túlzás, ha gyanítom, sokszorosan többet fejlődött azóta, mint Magyarország. Jártam a régi utcákat, némelyiknek még a nevére is emlékeztem. A Hoan Kiem (kard) tó, a selyemárusok utcája és persze az egykori Thong Nhat szálló, ami most már Hotel Meridien, ahol egykor még Jane Fondával is találkoztam. Beléptem a hallba, a nyugati eleganciával berendezett, de a gyarmati időköt visszavarázsoló hangulatba. Néztam, bámultam, ide-oda sétálgattam, jött aztán egy szép kis csicsergő hangú kislány, kérdezte, miben segíthetne. Keresek – mondom, hogy mit, azt is – egy leűnt világot. Ő akkor még nem élt, neki csak történelem, értette, innen kezdve vitt mosolyogva mindenfelé. Mondta a főnöknek, hogy itt van egy vén elnyűtt veterán, valami magyar, és meghívtak egy jégbehűtött, lefejezett, nagy kókuszdióra. Letette az asztalra,

olyan mosollyal, ahogy egy ilyen vén emberre csak a Távols-Keleten mosolyognak a lányok. Én meg megköszöntem a szép kislánynak, ahogy régen megtanultam: „kham on kongai deep”.

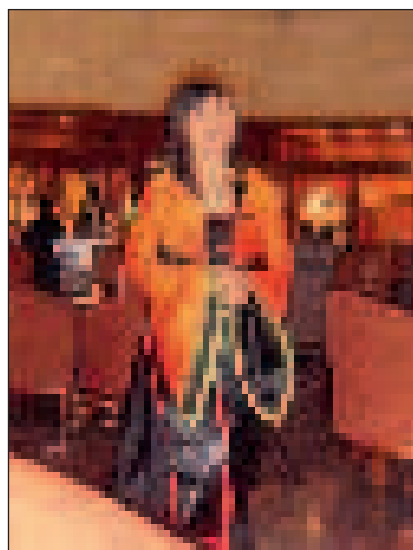
Braziliában – Amargosa

A nyugati partvidéken, a partvonallal párhuzamosan, attól 100–200 kilométerre húzódik az Atlanti-pajzs, ezer méternél alacsonyabb dimbes-dombos táj, kevés erdővel. Itt valaki vasércet kutattott, de bauxitot talált.

Előfordult már ilyen a világban, még a Bihar-hegységben is.

Óriási lelőhely, mintegy 200 kilométer hosszan, 20–40 kilométer szélességben szinte mindenütt csak bauxit. Óvatos becslésem szerint lehet ott vagy 6 milliárd tonna nyers érc. Ennek a területnek egy jó részére a Rio Tinto kutatási jogot kapott. Ide háromszor is elküldtek. Feladatomból az volt, hogy a kutatásokat, azok módszerét, elvét, a dúsítást, az adatfeldolgozást és értelmezést tekintsem át, és ha valami nem tetszik, mondjam el. Sőt írjam is le.

Az első kiküldetésem alkalmából – addigra már elkészültek a prognózis térképeink – két alapvető kifogásom volt: (1) a fúrások tele-

Tuong, a szép kislány boldog mosollyal hálálta meg az öreg veterán köszönetét

pítésének orientációja – ez nem követte a telepek orientációját, egyben az alaphegység szerkezetét, (2) a fúrási technika.

A helyi munkacsapat vezetőjével, Paul Haystonnal kerültem vitába. Voltunk összesen vagy nyolcan-tizen a tárgyaláson, kedves főnökömmel, Dave-vel együtt. Magyaráztam, hogy a fúrásnáló orientációjának helyes megválasztása miért fontos: a fő elemek változékonysága iránytól függő, a fúrások telepítési távolsága is iránytól függő stb. Egyre csak lepattintottak a helyiek. Végül Paul megadta magát: „neked tudományos alapon igazad lehet.” „Nekem nem tudományosan van igazam, hanem a szakszerűséget illetően.” A tárgyalásnak ezzel vége lett. Este vacsora, Dave meghívott, jó drága borokat rendelt, nem chileit, ami egyébként nagyon jó, hanem dél-afrikait, ami a tetejébe még drága is. Csak annyit

Brazília keleti partjaival párhuzamosan mintegy 200 km hosszan futó hegyvonulatban, Amargosa kutatási területen a bauxit a lekerekített dombtetőkön és hegylábai törmelék gyanánt található

mondott: „Gyuri bachi, nekünk fontos, hogy a helyi munkacsapattal jó viszonyban legyünk”. „Nekem meg az a fontos, hogy a te felelőséggel folyó kutatás szakszerűen hajtsák végre.” Nem rúgtak ki, mint a Központi Földtani Hivatal elnöki posztjáról 1993-ban, amikor a szakma és ezen keresztül a nemzeti érdekeket védve szembementem egy balga kormányzati ötlettel. (Akkor még lehetett, csak az emberek az állásába kerültek. Igaz, meg is érte. Nagyon.) A továbbiakban viszont minden adatot megkaptam, hazai feldolgozásra, értelmezésre.

Aztán egy évre rá újabb ütközet. Akkor az alkalmazott fúrási technikát kifogásoltam. Szép szóval nem ment, ezért a nyugati világban szokatlan vehemenciával érveltem. Este vacsora. Már nem beszélünk a munkacsapattal való jó viszonyról. Tudtam, ismernek, elfogadnak, ilyen vagyok. Tovább már nem neveltek. Megint volt dél-afrikai bor, egy-egy flaskával. Eltelt két év. Jött Dave Ausztráliából, leültünk tárgyalni. Elővett néhány diagramot. Nem akartam hinni a szememnek: átlagban 40%-kal lett több bauxit egy más technika bevezetésével, s mi több, a minőség meg jobb. Egy kísérleti teleprészen kipróbálták. Aztán itt volt Budapesten három napig, Braziliába menet azért jött erre, hogy megmu-

tassa, hogy igazam volt. Most sem szólt, azt sem mondta, köszönöm, de megmutatni idejött. Meg hozta a következő évre a szerződésmet. Én meg elvittem egy Benkó Dixieland Band koncertre.

Rio de Janeiróban rendre találkoztam Szatmári Péterrel, egyetemi társammal, aki a hatvanas évek végén hagyta el Magyarországot, aztán hosszú utat bejárva a Petrobrasnál kapott munkát, mert kitalálta, hogy egyes sókiválások alapján az ősmaradvány-mentes rétegeket színtezni lehet, ami a kőolajkutatásoknál óriási segítség. Ahogy mondják, nagy ember lett, igaz, ez Amerikában, meg Braziliában nem nagy dolog, próbálta volna meg itthon! Mindjárt szervezett is nekem az egyetemen egy előadói délutánt, amit hozott anyagból elővarázsoltam. Nem volt nehéz, mert közben még Jaguacarában (a kutatási terület székelyén) Rio Tinto-s geológusoknak háromnapos szemináriumot is tartottam „Hogyan kutassunk bauxitot?” címen, ami a

Brazília. Amargosa kutatási területen áll Jónás boldog mosollyal

korábbi laoszi anyag Brazíliára szabott változata volt.

Ültünk Péterrel a Copacabana homokos partján, cukornád csuhával fedett kis tengerparti bárban. Csak néztük, néztük egymást, valami szót ejtettünk a közös múltból, meg arról is, hogy milyen hosszú utat jártunk, míg ide eljutottunk. Így aztán mindjárt el is kapott a líra és mondtam neki: „Ha rám szakad a szittyá magasság, / Ha száz átok fogja vérem, / Ha gátat emel ezer vakondok, / Az Óceánt én akkor is elérem.” Hát igen, addigra mi mind a ketten, akik az Értől indultak el, befutottak a Nagy Szent Óceánba. Neki csak annyival lehetett könnyebb, hogy azért a szittyá magasságot megúsza.

Aztán másnap elutaztam az Iguacu víz-eséshez. Megbeszéltük, ha visszajövök, meghívnak vacsorára. Visszatérvén ott vagyok a szállóban, éppen letusoltam, átöltözök, volt még vagy egy órá, hogy sétáljak egyet. Szólt a telefon: Gyurka, megjöttél? „Meg.” „Mikor tudnál lejönni ide a hallba?” „Máris.” Lementem, mondja, van még egy óránk, 7-re vár az asszony. „Tudod

mit, ülünk ki a tengerpartra!” Mentünk, leültünk, megrendeltük a szokásos caipirinat (cukornád rumból, cukor, citromlé és darált jég hozzáadásával készült ital). Ültünk egymással szemben. Rám néz: „Gyurka, tudod mit?” „Nos?” „Mondjál nekem verset!” És mondtam és mondtam és ragyogtak fakult szemei.

Az utolsó csavargás, na még egyszer: „Gyi lovam, gyi Betyár!”

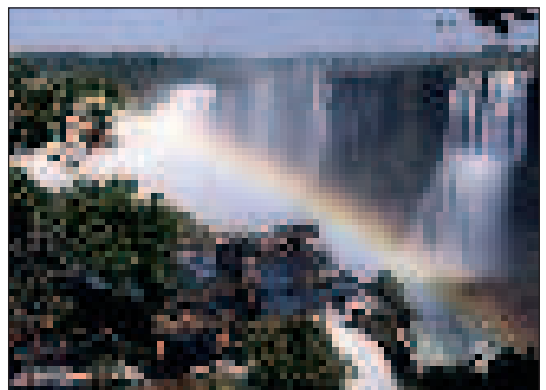
A vörösiszap-katasztrófa az egész világot megdöbbenetette. Senki nem tudta, mi történt, kivéve a környezetvédelmi államtitkárt, aki másnap a parlamentben tájékoztatta a világot, hogy a MAL (Magyar Alumínium RT) a hibás. Egy maláj gép eltűnése tragédia a világ összes légitársaságának. Ezért úgy döntöttünk, hogy az ICSOBA égisze alatt tartunk egy vörösiszap-konferenciát Goában. Minthogy ezen részt kellett vennem, jelenttem is a főnökömnek, hogy ott leszek. Aztán kaptam tőle egy üzenetet, hogy ha már ott vagyok, menjek le Bangalore-ba, az ottani Rio Tinto fiókintézménybe, mert ott engem várnak. Mentem. Arról volt szó, hogy adjak javaslatot a Nyugati-Ghatok bauxitlőhelyeinek esetleges hasznosításáról. Előtte már egy évvel is jártam ott, ahol meg az újdélhi iroda kért fel egy terepbejárásra.

A koncepcióm az volt, hogy a műholdas térképeim segítségével menjünk végig a területen Gujarrattól Goáig, nézzük meg az ismert készletek további kutatásainak és új telepek felkutatásának lehetőségét. Tudtuk, hogy egy bányászati egységbe összefogható telepek nem adnak egy nagy kapacitású timföldgyárhoz elég háttérrel, de mivel igen kedvező földrajzi helyzetben találhatók, a folyókon bárkával ki lehet szállítani az anyagot a tengeren horgonyzó hajókra. A timföldgyár helyét majd úgy kell kijelölni, hogy az a nyersanyagforrások súlypontjába essen. Magyarán, seperjük össze az ércet a partvonal közelében. No ezt, egy előzetesen közösen kialakított útvonaltervvel, el is fogadták, mondták, hogy a logisztikát megszervezzük, majd menjek vissza.

Igaz, hogy ez a kutatási technika egy fabatkát sem ér, de legalább a vállon hordozható géppel a nehezen megközelíthető területen is lehet fúrni

Utunk elején velünk jött Kushbu. Gyönyörű fiatal lány, úgy 25 éves lehetett. Banki alkalmazott volt, bankja meg azért küldte velünk, hogy lásson már bányát, hiszen a bank sok bányavállalatnak ad fejlesztéshez, bővítéshez pénzt. Indiában nagyon megnézik, kinek adnak kölcsönt, a bank meg kiszámolja, hogy azt vissza is tudja-e adni a kölcsönt felvevő. Tehát jött Kushbu. Este ültünk az asztalnál. Kérdeztem: „Kushbu, hiszel te az istenekben?” „Hát hogyan, miért, te nem hiszel?” – kérdezte vissza. „Én igen, de amikor téged megláttalak, ez a hit csak megerősödött bennem.” Nagy kérdő szemek mindenünnen. „Mert ekkora szépséget, mint te, csak egy isten tud teremteni.” Ekkora bókot, egyébként egy vallásos világban, mint India, nem sokan kaphattak. Apám, aki bókolásban utolérhetetlen volt, talán még ő is csetintett volna egyet és büszke lett volna hozzá képest a „suszterinasra”.

A brazil-argentin-paraguayi hármashatáron kiépített fenséges nemzeti parkban a bazaltlávapadlajain lefelé bukácsoló Iguazu folyó 270 vízesséssel, zuhataggal kápráztatja el látogatóit a trópusi növényzet színpompájával, madárrezervátumával együtt

Aztán eltelt a terepbejárás ideje, mentünk vissza Bombaybe. BúcsúvacSORA. Mondtam Ajitnak: rendben van minden, de nekem

Kushbut a föld alól is kerítették elő. Előszedték. Vacsora végeztével kérdeztem: „Mondd, Kushbu, hiszel a reinkarnációban?” Mondta, hogy igen. „Na, akkor arra kérlek, várj meg engem, majd sietek.” Ezen aztán mindenki jót derült. Szerelmi vallomásnak elment.

„Cserebogár, sárga cserebogár”

Úgy tűnik, engem már terepre nem akarnak küldeni, lehet, talán a vénembert féltik, vagy mert tudják már ők is, amit én,

A Nyugati-Ghatokban egy eldugott falu iskolája. Minden gyerek egyformán tisztán öltözve

a puttony meg egyszerűen kiürült. Ezzel szemben viszont még volt néhány munkám. Áttekintést kellett adni Madagaszkárról, Nyugat-Afrika országainak lelőhelyeiről, Indonéziáról és Malajziáról. Természetesen a reménybeli készletekkel együtt, amire a Shuttle Radar DEM (Differential Elevation Model), mely a bauxit képződését jelző geomorfológiai alakzatokat, és a TM (Thematic Mapping), mely a növénytakarót jelző térképek adják a produktívna vélt területek helyeit. Ezzel a módszerrel tíz év alatt az egész világot felmértük. A végső formai és tartalmi követelményeknek megfelelő Rio Tinto jelentések Jonathan Heim kedves ausztráliai geológus közreműködésével készülték el. Lelkiismeretes munkát végzett, mindent pótol, amit én elhanyagoltam, vagy amivel nem volt kedvem foglalkozni.

Jonathan, akit én csak Jónásnak hívtam, lehet olyan harminc körüli geológus. Nagyapja német-magyar tolmács volt a Magyar Királyi Honvédségben. Itthon maradt. Gondolta, a tolmácsnak csak nem lehet baja. Aztán 1948 körül szorult a hurok, négy éves fiával meg sem állt Ausztráliáig. Fia még megtanult magyarul, vagy nem felejtett, de az unokára, Jónásra nem futotta. Jónás többször meglátogatott itthon hivatalos ügyekben. Egyik út alkalmából mondta neki az apja: „Te fiam, menjetek már el a Halászbástyára, ott lesz alatta egy nagy víz, a Duna, szemben a világ legszebb parlament-

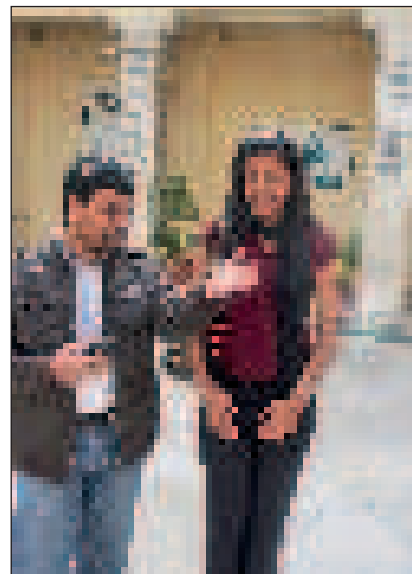
je. Szóval, azt nézd meg!” Elmentünk. Dél-előtt volt, 10 óra körül. „Te, fel lehet most hívni innen apádat?” – kérdem. Nézi az óráját. „Igen.” „Nos, akkor hívd”. „Jó, add ide a telefont.” Bemutatkozom, mondom, ki vagyok, meg hogy itt állunk a Halászbástyán, alattunk a Duna, és szemben a Parlament, ahogy óhajtotta, egyben gratulálok, hogy ilyen kiváló embert neveltek, mint ez a Jónás gyerek. „Igen, igen, de megbocsáthatatlan.” „Mi?” „Nem tanítottam meg a fiamat magyarul.” És ez az ember csak négy éves volt, amikor elhagyta Magyarországot!

2014-től Indonézia leállította nyersanyagainak exportját. Kína az évi 70–80 milliós bauxitigényének a felét hazai forrásból, felét pedig Indonéziából szerezte be. Egy olyan tanulmányt kellett készítenem, hogy körvonalazzam, hogyha ez a helyzet bekövetkezik, akkor Kína honnan szerezheti be ezt az irdatlan mennyiséget. Ez is a Rio Tintónak készült. Ebben a munkában nyilván összehasonlításokat kellett végezni a legkézenfekvőbb források figyelembevételével, a bauxit fájlagos (bauxitszükséglet 1 tonna timföldhöz), a nátronlúg fogyasztás (SiO₂-tartalom függvényében), a bauxit FOB- (az árunak a hajóra rakodási és biztosítási költsége) és CIF- (szállítási, lerakodási költség) árak ismeretében. Nekem való munka volt. Ehhez egy élet minden szakmai tapasztalata kellett. Nagyon szerettem csinálni.

Bob Kistler, a jenki bór-geológus meglátogatott Budapesten. Este beszélgettünk és nagyon szidtuk Amerikát (Vietnam, Irak, Afganisztán, arab tavasz stb.). Vietnam nekem személy szerint még fájó pont is volt, hiszen ott éltem a háborútól szenvedő emberek között. Annyira gyalázkodtunk, hogy már nekem is sok volt. Fordítani kellett a témán. Amerika hány üldözöttnek, alkotni vágyó embernek, köztük sok magyarnak adott otthont, akik képességeiket ott tudták kibontakoztatni a legteljesebb mértékben! Kanada, Ausztrália szintén ilyen lehet. Meg van ott más csodálatos dolog is! A másokon mindig segítőkész ember, a pionírszellem, akár Szibériában. Aztán vacsora után odaadtam neki a „Bauxittelepek kimutatása távérzékelési módszer segítségével” című munkámat. Nem véletlenül. Amikor együtt dolgoztunk, a műholdas térképeket undorral dobta el magától. Másnap, reggeli után mentem a szállóba. Jött, elővette a tanulmányt és feltett néhány kérdést, amiből látható volt, hogy nagyon alaposan elolvasta. Visszaadta. „George, neked Amerikában lett volna a helyed.” No jó, de ehhez nekem, hogy ezt tudjam csinálni, kellett az a „szitty magasság”, meg a „gátat

emelő ezer vakondok”, meg az édesanyamtól kapott vagyon, amiből egy életen át megéltem: „én csak azért is megmutatom”, amit ő maga már korábban is felismert. Különben is, kimegyek a Tisza partjára, ülök, nézem a vizet, amiről tudjuk, hogy „oly simán, oly szelíden ballag parttalan medrében”, naplemente, túloldalt az ártéri fák zöldje felett kinéz egy kis falu fehér templomtornya, és megkondul az esti harangszó. Ott zeng benne a magyar történelem és a költészet minden fájdalma, gyönyörűsége, és akkor elszorul a szíved. No, aki ilyen hülye, az jobb, ha nem megy sehová. Mondd ezt el egy amerikainak, angolul. Nem lehet. Én sem szóltam semmit, csak hogy köszönöm, és gyorsan távoztam. Azóta nem találkozunk.

Itthon ülök az irodámban, számolok, Excel táblázatok meg ilyesmi. Már féltizenkettő. Jön az asszony: „Feküdj már le, holnap is ráérsz!” Nem fekszem le, mert érdekel, hogy mi lesz: a madagaszkári

Pandarbad (Gujarat állam), Mahatma Gandhi szülőházának udvarán. A reinkarnáció mítoszában mélyen hívő Kushbu kezét aztán megkértem. Igent mondott. Én megígértém, hogy nagyon sietek, ő meg azt, hogy megvár

bauxit olcsóbb-e Kínának, vagy a guineai? Ezt most számolom. „Feküdj már le!” „Hát nem érted, hogy ezt most nagyon fontos tudni! Izgalmas!” Hát igen, így aztán végül tényleg könnyű lett neked, Gyurka. Olyan munkáid voltak, amit egy életen át szerettél. De most már tényleg későre jár:

*Megkondul az estéli harangszó,
Kijáradt már a lovas és a ló,
Hazamegyek, ölébe vesz dajkám,
Az altató nóta hangzik el ajkán,
Hallgatom, s félálomban vagyok már...
„Cserebogár, sárga cserebogár”...*